

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАГИНЫ ОРОЙУОННААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭННЭТӨР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурагинского районного комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

№ 10 (3810)

1970 жыл, Тохсунньу 24 күнө
СУБУОТА

Тэхсара 39-с сыла
Сыаната 2 тарчи

(В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутугар
ССКП КК Тезкестэртэн).

ДИРИГНИК ҮӨРЭТИЭХХЭ, ПРОПАГАНДАЛЫАХХА

«Кини-аймак олодор бүтүн революционнай эпоха Ленин аатын уонна үлөтүн кытта ситимнээх. Ленин история сайдыытын хаамыата туруорбут саамай сытты боһуруустарыгар эппиэт биэртэ-дэббитэ, социалистическай революция уонна коммунистическай обществона тууру теорияларын бары өттүнөн сайлларбыта. Россия уонна бүтүн аан дойду революционнай хамсаанынан наукага олохтоммут стратегиянын уонна тактиканан сөбүлэбитэ, социализм идеяларын олоххо киллэрэр туһугар-рабочай кылаас охсууутун баһылаабыта-көһүлөөбүтэ. Маркс уонна Энгельс утопиятан наука өгөрөн таһаарбыт, Ленин сага түмүктөрүнөн уонна арайымыларын байылыт социализмгара бүтүн аан дойду үрдүнэн историческай далааһыннаах социализм практика буолан тахсыбыта билиги бириэмэбит сүрүн революционнай күүбэ буолла» диир эпиталар В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутугар ССКП КК Тезкестэртэн.

ССКП КК Тезкестэри партияны-ленинниги пропагандалааһынга, үлэни-үлэни өтүлүн сөбүлэһингэ уонна Ленин кэрэктэрин олоххо салгы киллэрэр иһин охсуууга түмүргэ сүлгүкөн оруолу ыллар дьобууннаах суолталаах политическай-теоретическай докумуонунан буолар. Бу историческай суолталаах докумуон баччааттан тахсымынан сибээстэн Ленин юбилейгэр балаһыанньа үлэһэ сага сүһүөх кэм сагалана.

Бу докумуону диригник үөрөтүн уонна кизг маассага өйдөтүү — партиянай төрүтүлэр, бары коммунистар, идеологиялык фронт үлэни-үлэни сүлгүкөн суолталаах политическай сорукарыттан биридэстэрэ. Бу соруку ситиһинилээхтик быһаарарга партиянай үөрэх систематын, политическай информацияны, баччаати, радионы, пропаганда уонна агитация бары формаларын, средстволарын кизгини туһаныллыахтаах.

Начальнай политическай оскуолаларга Тезкестэри үөрөтүннэ 10 чааһа биэрергэ сүбэлэнэр. Марксизм-ленинизм төрүттөрүн үөрэтэр оскуолаларга уонна үрдүкү аэнофа хас занитие ахсын Тезкестэр теоретическай балаһыанньаларын программага көрүлөр матырыяалларын кытта сибээстэн үөрэтиллиэхтээх. Комсомольскай куруһуоктарга Тезкестэри үөрөтүннэ түөрт занитиены ытыллар уонна ленинскэй зачеттар быһааннарыгар киллэрэллэр. Партията суохтар итиннэ ханык эмэ бириччиннэн партиянай үөрэххэ хабыллыбатах коммунистар ортолоругар кылгас болдьохтоох курстары уонна куруһуоктары төрүтүлүлүлүтээх.

Билигин лекционнай пропаганда сүрүн сорукунан ССКП КК Тезкестэрин диригник уонна дьонго тиийинтэ тына быһааран бизири буолар. Бары лектордар Тезкестэргэ аналлаах лекциялары маас-сабайык оскурууларга көрдөнөр. Юбилей иһиннээди агитационнай-маасабай үлэһэ ураты суолтаны политическай информацияны төрүтүннэ бириччир. Политинформатордар бэйэлэрин үлэлэрин Тезкестэри пропагандалааһынга туһаайар, үлэни-үлэни аасныт хаһаа-быстыбаннай сыл түмүктэрин билигин туруоруулар сорукарыта сон түбөһүннэрен кизгини бириччир сорукарытар.

Партиянай төрүтүлэр политическай-маасабай үлэни төрүтүн ытытыта профсоюзнай, комсомольскай төрүтүлэр, «Знание» общество чилиннэрин, учууталлары, врачтары, тыа хаһаайыстыбатын специалистарын, инженернэй-техническай үлэни-үлэни кизгини тардыах кэрэктээхтэр.

«В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутугар» ССКП КК Тезкестэри идеяларын уонна балаһыанньаларын маасара тириэтин уонна ону производственной коллективтар күннээди үлэлэрин кытта ык-сы сибээстэһин, онон пятiletканы болдьору иһиннэ толорор, юбилей чыаһытар ыланаллыбыт эбэһэстэлибэлэри ситиһинилээхтик олоххо киллэрэр иһин охсуууга үлэни-үлэни түмэ тарды — партиянай төрүтүлэр, бары коммунистар бойбуой сорукарыта.

ТЕХНИКАНЫ КӨДЬҮҮСТЭЭХТИК ТУҢАНЫАБЫН!

КУОТАЛАҤЫ ТҮМҮКТЭННЭ

Техника өгөрөн таһаарытын үрдэтигэ, техникага куттал суох буолуутун ситиһингэ уонна механизацияны иһиннэн олохтоһуунга оройуон колхозтара уонна совхоза социалистическай куоталаһыга кинирсиптэрэр. Соторутаабыта производственной управление советин уонна тыа хаһаайыстыбатын итиннэ сөбүтүөлүнэ үлэ-һиттэрин идэлээх сөбүтүөлүнэ райкомун президиумун хабаруунтаах мунньахтара ол 1969 сыллаабы түмүгүн көрдө.

Кыайылыабынан Эрилин Эристин аатынан колхоз (бырабылыанньа председателэ Филиппов Р.А., кылаабынай механик Торохов П. Н.) табыста. Иһин көһө сылдьар Кыһыл знамяны тутта уонка ДТ-75 трактор фондатынан бириччирэлэннэ. Бу колхоз атын хаһаайыстыбалары ардуу от хөмүрүн уонна сүөһү иһитин механизациялааһыннан куотта. Ол курдук, оту охсуу уонна муньуу 52-дин бырыһыаннарын техника толорор. Сүөһүнү уулаты 25 бырыһыана, оттон сага тутулубут Мэйдэхситээби хотонго сүөһү аһылыгын тарзаты, ноһуону ыраастааһын толору механизацияланналар.

Иһиннэ иһиннэ ылбыт Ленин аатынан колхоз (бырабылыанньа председателэ Николаев Е. С., кылаабынай механик Ноев Д. Н.) хас бирдиди условнай трактор сыллаабы өгөрөн таһаарытын 266 гектар сымнабас хорутууга тириэртэ. Бу — оройуонга саамай ардуу көрдөрүү. Быйыл оройуон атын хаһаайыстыбалара ханнын да саганы айан олохтооботох буоллаһтарына.

манна иһиннэ олохтоон 4480 солк. барсы ыллылар.

Субуруускай аатынан совхоз (директор Жебан В. Х., кылаабынай механик Макаров С.П.) техника өрмүөнүгэр бастаата. Иһиннэ механизатордара 98 тонна уматыгы кичилээтилэр. Итилер түмүктэригэр совхоз үһүс миэстэ буолла.

Оттон Карл Маркс аатынан колхоз (бырабылыанньа председателэ Лыткин В. С., кылаабынай механик Соловьев Н. Н.) от хөмүрүн маас-сыналарын өрмүөннээһингэ, үлэ харыстабылыгар көрүлүбүт үбү туһаныыга атын хаһаайыстыбалардаабыр ардуу көрдөрүүлээх. Ол эрэри автомашиналар уонна трактордар өрмүөннэрин былаанын тохто. Сөптөөх техникалаабын үрдүнөн, быйыл оту кэбихини 18 бырыһыанга эрэ механизациялаата. Манна техника өхсүү уонна муньуу 35 эрэ бырыһыан толорор. Хотону механизациялааһынга ханык да үлэ барбата. Хас да сыллаабыта уустар Местников К. Н. уонна Барашков Е. П. бүтэй остуобатын түөрт сиринэн бийрдэ үүтүүр бэртээхэй станого, тракторга холбонон үлэнир циркулярнай эриини өгөрбүттэ. Ол эрэри саганы айы туһаныллыбаттар. Ити түмүгэр колхоз куоталаһыга тиһэх миэстэбэ хаалла.

Производственной управление советин уонна тыа хаһаайыстыбатын итиннэ сөбүтүөлүнэ үлэ-һиттэрин идэлээх сөбүтүн райкомун президиумун холбоһуктаах мунньахтара куоталаһыны салгы ытарга быһаарда.

ЫЧЧАТ ФЕРМАТА БАСТААТА

БОЛТОНО. Отделение Силистэртээди ыччат-комсомольскай фермата 1969 сыл түмүгүнэн хаһаайыстыба үрдүнэн бастаан, райком уонна комсомольскай төрүтэ көһө сылдьар вымпел-манна ылаа. Бастаһынар совхоз Бөчүөтүн дуосатыгар таһаары-лиһылар.

Ферма старшай Харитина Гаврильевна Слепцова хас бирдиди ынадыттан 1860 кг үтүү мата, Дьуосалара Х. Д. Вөрөмүна, Е. Д. Седаничева, З. И. Местникова кинигээн эмэ хаал-сыбатылар.

Коллектив 93 ынадын ахсымы-тытан сыл устата өртотууна 1594,8 кг үтүү мата.

Кинилэр билигин В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутун көрөө маһнагы кыбар-таалга хас бирдиди манар ынах-тарыттан 185,6 кг үтүү ымага эбэһэстэлибэ ылыһылар. Эһин аһааны дэһэйдик өгөрөн сэткени сагалаттылар. Иһахтар хайы-үйүгэ төрөөн эрэл-лэр.

Н. БУШУЕВ.

АҤЫС УОН ХОНУККА

АММА орто оскуолатын коллектива тохсунньу 19 күнүттэн 80 хонуктаах Ленинскэй юбилейнай пахтага турунна.

Бу үөрүүлээх түгэһгэ аналлаах биччэргэ кырдыабыс колхозно представителлэрэ Дьуо-ковскай П. К., Аверинскай Д. Г., Социалистическай Үлэ Геройа Константинов Р. И. ыччаттарга туһаайан кэ тылаах сүбэлэри-амалары бири-дилэр. Ленинскэй үгөстөрү салгыт саһынармыга айым-нылаахтын үлэни-үлэнигэр баһардылар. Ыччаттар аатта-рыттан бу оскуоланы урут бүтөрбүт комсомолка Маша Андреева сылаас тыллари этэ.

Оскуола коллектива 80 хонук устатыгар толорорго ылыммыт сорукарыттан со-рохторо манныктар. Начальнай уонна үрдүкү кылаастар үөрэнэччиллэрэ тус-тусна социалистическай эбэһэстэ-либэлэри ылыһылар. Ылар сүрүн сорукунан хаачысты-баны үрдэтин иһин охсууу буолууда. Сыл аһардаабы тү-мүгүнэн үчүгэй уонна туйгуу сыаналарга үөрэнэччиллэр ах-

сыанара 50 эрө эбит буолла-бына, ити сымнара лаһа албыга, куһааннык үөрэ-һөччиллэри үксүлэрин орто-лор кэһкэлэригэр таһаарыа-тара.

Общественнай сорукарыттар быһымыларын, үөрөхтөригэр ситиспэт олоһорго, кыра та-быарыстарга көмөлөһүөхтэрэ. Ленинскэй иһиннээди улуу сирдиг үлэлэрин туһунан бэ-снээлэр буолуохтара, лекция-лар ааһылыахтара.

Кылаастар иһин ардыла-рыгар спортивнэй көрүнүргө күрөхтөһүннэр былаанна-нылар. Агитационнай-маас-бай үлэни тупсарар иһиннэ, агитквартираларга үрдүкү кылаас олоһорго бэһнээлэри, ааһымылары осоруохтара. Су-буота аайы бирдиди кылаас-тарынан төрөһүттэргэ кон-цердары туруоруохтара, хаар-бах тивери хөмүууга алаһ үлэлэри ытыахтара.

Коллектив хас бирдиди чи-лиэһэ ударнай 80 күннэ го-лоруохтаах үлэнигэр «тус байы-татэрээтэ» оһоһулунна.

Д. НОВЕВ.
М. ДИОДОРОВ.
Мылдаһайы.

**ТАБААРЫС, ЛЕНИНСКЭЙ
УДАРНАЙ КҮННЭРТЭ
ЭВЭЭТЭЛИСТИВЭ
ЫЛЫННЫН ДУО?**

Идеологическай үлэһиттэр семинардара

Бэдэһэ партиа райкомун парткабинетыгар «В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутугар» ССКП НК Тезистэрин пропагандалааһынага идеологическай үлэһиттэр оройуоннары семинардара буола.

Петров Д. Д., аспирант Канитонов Д. С., телевидение үлэһитэ Яковлев Н. С., кинооператор Сапгаев Н. М. лекциялары ахтылар.

Семинарга партийнай, комсомольскай полит-үөрэх пропагандастара, партиа райкомун лектордара, колхозтар, совхоз, оскуолалар, тарылталар салайааччылары, партийнай уонна комсомольскай тарылталар секретардара, агитпушнар начальниктара, «Знание» общество алын сүһүөх тарылталарын председателлэрэ, оройуон киини политинформатордара сырыттылар.

Ааннарын астылар

БАХСЫ. Тохсон бөһүөлөгөр икки агитквартиралар ааннарын астылар. Комсомолец Ноговицын Сергей 12 №-дээх, учууцентьелна 18 №-дээх агитквартила Барашкова Марина Иноктаралара салайаллар.

маассабай үлэ маанын ичинэрин үлэлэригэр аналлаах семинары ааста. Ошо агитатордар уонна нэһилиэк Советын депутаттара Попов И. С., Щестриков И. Д., Мохначевская Г. Т. уо.д.а. сырыттылар, туһалаах сүбэлэри ахтылар.

В. КОСТИН.

Ыгырар кыһыл уот

Чаяннара—Кара Марисе аатынан колхоз киинэ. Киини ардаа байыгар малын сылларга суурбачча дыа эбиллине. Онон Ардаа Өтөх дьон ааттынар уһуга бөһүөлөк быыр үгүс дьыллох уоттаах өттө буолла. Сорада күн иккэ өттө чөлөк Местников Константин Иванович иккэ дьытти ланым үрдүн «Агитквартира № 7» дьон кыһыл уот сандарар.

буолан эрэр.—дир кыр. Манна 16 мал баар, олорто 43 быыбардааччы сардар. Киинилэр биеэ иһиттэх, совет дьэни төлбүттэр. Дьытти Василий Сергеевич—колхоз бырабылманьыага председателэ, Околенников Прокопий Гурьевич—Чыктара биригээдэти старшай биригээдэти, иккэри мааннары уокруктартан олохтоох нэһилиэк Советыгар депутаттар уонна адыс кылаастаах оскуола учууталара Хомутова Татьяна Николаевна, Пухов Егор Николаевич, иккэри эдэр агроэксдественик комсомолец Алексей Петров агитквартира иһиттар үлэти төрийэхтэр.

үлөдэ агитквартира совета сүрүн бөлүөмтөтүн уурар. Вийиги сылдар кыһыл-түгүр дойду ис-тас сонуннары арытты Хомутова Г. Н. бөлүөдөни оморбутун барко сакээрэн истибиттэра. Оглом учуутал Пухов Е. Н. маани мустар төрөнүттэр оолоро үөрэхтэрин билгилэрин туругун туһунан билгилэнэрэ. Адыс кылаастаах оскуола сыл агардыа үлэти кэлсээтэ, үөрэх уонна оёону итти биһуруостарыгар тохтоото. Бу дьыттигэн оуттан тыхса оёо үөрөнөр эбл. Киин ара барыта кулууука, библиотекага баран сынылар, сонугу иотэр кыладо суох. Ол да иһин буоллар буолуо, араас темаларга хас да кыһа үгүс биһуруостары аһытта.

Пятилетка бастыгнара

ҮЛЭ ДЬОНО барахсаттар!

Аанн аһары ытта бу тьа сиригэр хас да хостоох бөтөхкэй куораттым квартирага баар буола түһэрин. Триво, радиоприемник, шифоньер, комед... Барыта уурбут-туппунт курдуу, барыта тухсадай.

Бу ираас, культурнай уонна байлыат дыа хаһаайката ыраа сөһүрөөтөрүнэн үүт астага турар.

—Степанида Алексеевна, бу хайыат кийитигэр үлэи-хамнаһы туһунан кэлсээ эрэ,—диз көрдөһөр аргыһыи кинитээн.

—Туту ол... кэлсээһини?..—Хаһаайка сагата суох барар, төбөтүн бүк түһэрэр. Аргыһыи тулуйбат:

—Степанида Алексеевна, үлэди кэлсээ бээ.

Өр толкуй. Онтон симиэтик уонна не кийрбэхтик:

—Ол... туту ситисинисэ дьыи. Оттон... үлэдикиби... мааныксыттыбыи...

«Мааныксыттыбыи...» Дьэ ити ээ үлэ дьоно дьэн. «Уу баһан таһаардым» диэбиксэ дьыи. Оттон ол «мааныксыт-таабыһыт» 17-с сылыгар барда эбээт!

...Суурбэ иккилээх кыыс 1953 сыллаахха мааныксыт буолбута. Онтон икки сылынан оройуонга таһымыччалаахтар хамсааһынарын иккэ халсан ылбыта. Вэйтэ ити сыл биридин ыһадыттан ортотунан 1535 кг үүтү маи дэбиллэниэ. Эдбөх батыһааччылардаах, оройуон, республика, бэл Союз тыи-хаһаайыстыбанный быыстапкаларыгар кыттар киһи буола түспүт!

1958 сыл. Ыһахтан—1833 кг үүт! Степанида Алексеевна Федорова бу көрдөрүүгэ үрдүк правительственик наҕараадаһан—«Үлөдө туйгунун иһин» медалынан, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуотунай грамотатынан бөлүөтэмэнтэ. Колхозун Махтал суруга, комсомол обкомун Бочуотунай грамотата туспа күндүлэрэ...

Билгитин Степанида Алексеевна дьобун үлэти хэрэһитэрин көрүүхкэ сөп: ЫБСЛКС КК, райком, райсовет, совхоз отделениетин Бочуотунай грамоталарын... Киини аста совхоз Бочуотун кинигэтигэр сурулуна. 1959 сылтан коммуниситическай үлэ ударнига.

Степанида Алексеевна кэлгити да смаллардаарм үлэи-хамнаһи куһаҕана суох. 1968 сылга валовойуонан 20206 он-

онугар 29388, эбэтэр бири ыһахтан 1200 онугар 1749 кг үүтү ылабыта, 1969 сылга 27200 онугар 27488, эбэтэр ыһаҕын ахсыттан 1600 онугар 1616 кг үүтү маи, сыллаады былаатын көм да аһарда...

Дьэ уонна «Туту ол... кэлсээһини?.. туту ситисинисэ дьыи»... О, сэмэй, көрөгө үлэ дьоно барахсаттар!

СНИМОККА: Субуруускай аагынан совхоз Додордуураһтарды отделениетин Лахалдыталады үүт-таһаарынай ферматын мааныксыта С. А. ФЕДОРОВА.

С. ДАНЦЛОВ, бийиги анал корр. А. КАРТУЗОВ фотога.

СУДУРГУ УОННА НААДАЛААХ Специалист сүбэтэ

валга куурдубакка эрэ буордара-сымытары кутабыт, үчүгэйлик көрбөнүт-хорайбаныт. Бийиги күһүн клубевай чинчийиһи ыта сыллыбытчыт.

көртүөнпүйдэри хабар. Температура эмиксэ уларыйыыта, холобур, хостоон баран итти дьыра киллэрон кутуу, сымыйым тарваньытын тургөтөтөр. Ылдьы-быт көртүөнпүй өгө бастаан борон буолар. Калин иһигэр быр-дыгыһыи смидьар уу уескүүр, онтон бийыыта-тутуута суох, куһаҕын сыттаах маассаба кубулуйар.

Күһүн, хомуур киниттэн, сизмэра аһан оройуон хаһаайыстыбаларын подвалларыгар 730 центнер көртүөнпүй кутуллубута. Ол тыһан баран совхозка, Ленин аатынан, Эриик Эристин аатынан колхозтарга көртүөнпүй сымыйыта-кымы-быыта үгүстүк таһаарыһанна.

—Дьэ ити үчүгөйи! Адыс дьыбниттар олорон өрө көмө суох кэлсээни, баһам албах сонугу биллэ-лэп.—дизин тардыһаары ту-ран бары махтаналлар.

Аныгыкы сөрдөдө дьы-лохтор эмнэ түбүккэ тү-һүөхтөрө. Ол түбү-тэрэ үөрүүлөх-көтүүлөх: чугас мааларын, дьоннорун угуйа, ыһыри туруо агит-квартира иһин уота. Ол уот колхозтаахтарга сымдык сыманы сайдып, өркөк төлө-кү рикуй!

П. СЕДАЛИЩЕВ

